

Για την «Αναζωογόνηση» του κέντρου της Λευκωσίας

Όταν εισβάλλει ο «εξευγενισμός»

Μια παρουσίαση
από τη Μερóπη Τσιμίλλη-Μιχαήλ
για Το Καφενείο της Πέμπτης
Πέμπτη, 9 Ιουνίου 2022, 7:30 μμ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στον τίτλο της σημερινής παρουσίασης, δύο λέξεις είναι γραμμένες σε εισαγωγικά. Η αναζωογόνηση και ο εξευγενισμός. Η αναζωογόνηση, διότι αμφισβητώ πως είναι αναζωογόνηση αυτό που πάει να γίνει στην παλιά πόλη, όπως νοσταλγικά προτιμώ να την αποκαλώ. Και ο εξευγενισμός, ως η καθιερωθείσα μετάφραση του όρου *gentrification*, διότι χρειάζεται να αναλυθεί το τι σημαίνει και να καταδειχτεί ότι είναι ένας όρος που δυνατόν να αποπροσανατολίζει παραπέμποντας σε κάτι ευγενές = καλό, ενώ κρύβει έννοιες και καταστάσεις οι οποίες μόνο "ευγενικές " δεν μπορούν να θεωρούνται. Ένας όρος δηλαδή κατ' ευφημισμό, κοινωνικά και ιστορικά κακόφημος.

ΕΞΕΥΓΕΝΙΣΜΟΣ

Ας μιλήσουμε λοιπόν πρώτα για τον εξευγενισμό και ας δούμε το τι πραγματικά σημαίνει, κάτω από το λούστρο, που του προσδίδει η λέξη παραπέμποντας στο "ευγενικό".

Ο όρος *gentrification* έχει τις ετυμολογικές του ρίζες στον όρο *gentry*, ή πιο συγκεκριμένα, *landed gentry*, δηλαδή τη βρετανική κοινωνική τάξη πλούσιων γαιοκτημόνων που εκμεταλλεύονταν τη γη τους εισπράττοντας ενοίκια από τους ενοικιαστές-αγρότες σε μετρητά ή ως μέρος της παραγωγής τους. Με τη σειρά της, η λέξη *gentry* έχει σαν ρίζα την παλιά γαλλική λέξη *genterise*, που υποδηλώνει την «ευγενική γενιά». Κοινώς η λέξη αναφέρεται στους ευγενείς και στους γόνους τους ή πιο απλά στην αστική τάξη.

Ο «εξευγενισμός», ως απόδοση στα ελληνικά του αγγλικού όρου *gentrification*, σημαίνει την αγορά και ανακαίνιση κατοικιών και καταστημάτων σε υποβαθμισμένες αστικές γειτονίες, η οποία με την πάροδο του χρόνου οδηγεί στην αναβάθμιση της συνοικίας και στην αύξηση της αξίας των ακινήτων, και των ενοικίων. Συνεπώς η έννοια του εξευγενισμού είναι αλληλένδετη με την άμεση ή έμμεση εκδίωξη των αρχικών κατοίκων, όπως επίσης και των μικρών επιχειρήσεων. Εάν η περιοχή προορίζεται για ιδιοκατοίκηση, τότε τον φτωχό πληθυσμό που εκδιώκεται τον

αντικαθιστά μια άλλη ομάδα ανθρώπων, με πολύ ψηλότερα εισοδήματα. Εάν είναι προς επαγγελματική χρήση, οι μικρές, ανθρώπινες, επιχειρήσεις, των οποίων το εισόδημα δεν είναι πλέον βιώσιμο στην "εξευγενισμένη" περιοχή με το υπέρογκο πλέον ενοίκιο, αντικαθίστανται από άλλες, πιο συμβατές με τους νέους κατοίκους, πιο "κυριλέ" θα μπορούσαμε να πούμε. Γιαυτό και ο όρος "εξευγενισμός" έγινε διεθνώς συνώνυμο της καταστροφικής απομάκρυνσης των φτωχών από τις αστικές γειτονίες. Ο εκτοπισμός των φτωχότερων οικογενειών και των μικρών επιχειρήσεων και η εξαφάνιση της τοπικής κουλτούρας και ιστορίας ήταν από την αρχή μεταξύ των προβληματικών αποτελεσμάτων του gentrification, και αυτό συνεχίζει να αποτελεί τεράστιο θέμα συζήτησης σήμερα.

Έχω βρει διάφορους ορισμούς στο διαδίκτυο και θα τους μοιραστώ μαζί σας:

«Ο εξευγενισμός - αστικός εξευγενισμός υποδηλώνουν τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές ανακατατάξεις σε μία αστική περιοχή χαμηλού βιοτικού επιπέδου οι οποίες αποτελούν την απόρροια της εισαγωγής ιδιωτικών επενδύσεων και προσωπικού κεφαλαίου σ' αυτή».

Και ένας δεύτερος, πιο δηκτικός:

«Εξευγενισμός είναι η διαδικασία κατά την οποία φτωχές και εργατικές γειτονίες μέσα στην πόλη, στα όρια της εγκατάλειψης, "φρεσκάρονται" μέσω της εισροής ιδιωτικού κεφαλαίου και αγοραστών/ενοικιαστών μεσαίας και αστικής τάξης. Οι φτωχότερες γειτονίες της εργατικής τάξης ξαναφτιάχνονται. Το κεφάλαιο και η "αφρόκρεμα" επιστρέφουν σπίτι».

Και ένας ακόμα, πιο ακριβολόγος, και πιο αργκό:

"Πρώτα υποβοηθάς με κάποιον τρόπο την υποβάθμιση μιας περιοχής, αγοράζεις έπειτα κοψοχροινιά παλιά σπίτια, τα φτιάχνεις και τα μοσχοπουλάς, διώχνεις δηλαδή παλιούς κατοίκους χαμηλών εισοδημάτων και προσελκύεις φραγκάτους".

Οι κοινωνιολογικές θεωρίες περί «εξευγενισμού» αναπτύχθηκαν κυρίως στον αγγλοσαξωνικό κόσμο, όπου στόχος και θύματα του εξευγενισμού ήταν οι εργατικές φτωχές συνοικίες και όπου εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται και οι πιο βίαιες μορφές gentrification, με μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεις είτε δημοσίων είτε ιδιωτικών επενδύσεων, ή και με συνεργασία και των δύο, όπως με τις "επιχειρήσεις-σκούπα", τις κατεδαφίσεις, τις ανεγέρσεις μεγάλων συγκροτημάτων κατοικίας, εργασίας, εμπορίου ή εστίασης και ψυχαγωγίας. Όμως, και στις δύο περιπτώσεις - ήπιας ή βίαιης μορφής- το τελικό αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο όρος χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά από την κοινωνιολόγο Ρουθ Γκλας το 1964, προκειμένου να χαρακτηρίσει τις κοινωνικές μεταβολές που επήλθαν εξαιτίας αυτής της διαδικασίας στην εργατική τότε συνοικία Ίσλινγκτον του Λονδίνου, αλλά και σε άλλες παραδοσιακές περιοχές της εργατικής τάξης. Όπως επισήμαινε η Γκλας, μόλις ξεκινήσει ο gentrification μπορεί να προχωρήσει «ταχέως μέχρι να εκτοπιστούν όλοι ή οι περισσότεροι από τους αρχικούς κατόχους ή κατοίκους της εργατικής τάξης και να αλλάξει ολόκληρος ο κοινωνικός χαρακτήρας της περιοχής».

Οι διαδικασίες εξευγενισμού, παρά τα κοινά χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν στις διάφορες περιοχές, που είναι το ότι μεταλλάσσουν τόσο το οικιστικό και δομημένο περιβάλλον τους, αλλά κυρίως επηρεάζουν ανθρώπινες ζωές, εξαρτώνται και από τις τοπικές συνθήκες. Αλλού εκκινούν και οδηγούν στην ιδιοκατοίκηση σε ανακαινισμένα σπίτια. Αλλού σε νέες εμπορικές χρήσεις γης, οι οποίες διώχνουν και τα μικρομάγαζα αλλά και τους κατοίκους, όπως συμβαίνει όταν με τη γρήγορη ανάπτυξη της βιομηχανίας της ψυχαγωγίας -που γίνεται και προς προσέλκυση

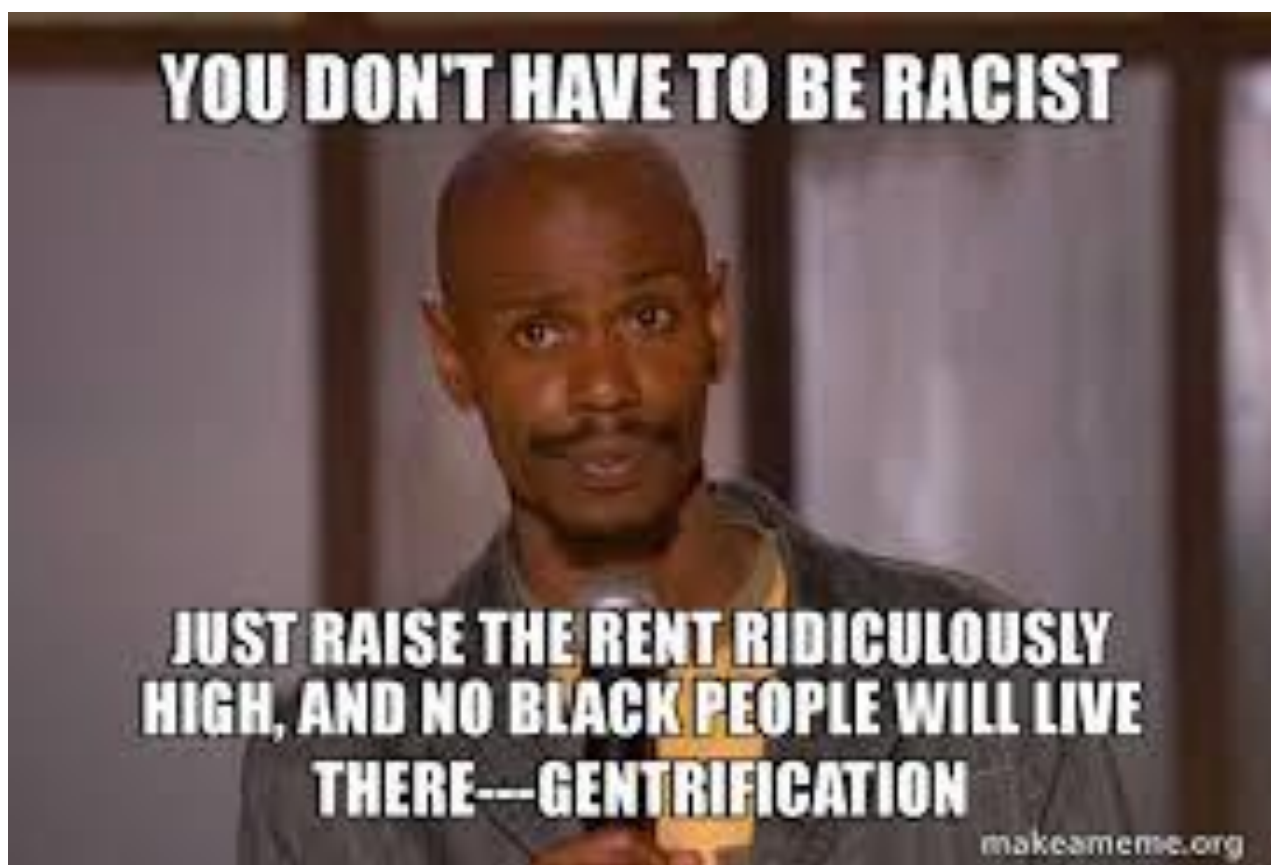
τουρισμού- οι επιπτώσεις στην καθημερινότητα της γειτονιάς (ηχορύπανση από τα μπαρ, τα club και τους χώρους εστίασης, προβλήματα στάθμευσης και κυκλοφορίας, κλπ.) καθιστούν τη ζωή τους αβίωτη.

Η Πλάκα, το Γκάζι και το Μεταξουργείο στην Αθήνα, το East End και το Notting Hill στο Λονδίνο, το Χάρλεμ στη Ν. Υόρκη, περιοχές που ήταν πολύ υποβαθμισμένες και σήμερα πανάκριβες, είναι λίγα μόνο από τα πολλά παραδείγματα. Κάθε περίπτωση με τη δική της ιστορία και χαρακτηριστικά. Κυρίως ήταν περιοχές όπου ζούσαν εργατική τάξη και έγχρωμοι. Οι γειτονιές και περιοχές που επιλέγονται για αυτή τη διαδικασία είναι περιοχές που έχουν αφηθεί χωρίς καμιά βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων, χωρίς καμιά κοινωνική επένδυση αλλά αφού επιλεχθούν αρχίζει η μεγάλη αγορά των ακινήτων με την δημογραφική αλλαγή που έρχεται ως συνέπεια.

Πρόκειται λοιπόν για κοινωνική και ταξική αναδιάρθρωση των κεντρικών περιοχών πόλεων, αποτέλεσμα τόσο οικονομικών παραγόντων (καπιταλιστική συσσώρευση/αναπαραγωγή κεφαλαίου) όσο και κοινωνικο-πολιτισμικών.

Ο gentrification είναι συνέπεια της συνεχούς μετακίνησης του κεφαλαίου σε αναζήτηση του κέρδους.

Πρέπει ωστόσο να τονίσουμε ότι σε πολλές περιπτώσεις, το οικονομικό κίνητρο δεν είναι το κυρίαρχο. Η απομάκρυνση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων είναι ΣΤΟΧΟΣ του εξευγενισμού και όχι αποτέλεσμα του ή έστω παρενέργειά του.

Έχει επίσης σημασία να δούμε πώς, σε κάθε περίπτωση, το κράτος επεμβαίνει, πάρα πολύ συχνά συμβάλλοντας στον gentrification, και άρα στην κερδοσκοπική δραστηριότητα του ιδιωτικού κεφαλαίου. Οι δυνατότητες αποκόμισης κέρδους από το ιδιωτικό κεφάλαιο υφίστανται, και ο περιορισμένος πλέον ρόλος του κράτους δίνει στο ιδιωτικό κεφάλαιο πολύ μεγαλύτερες

ελευθερίες για να παρέμβει στον αστικό χώρο. Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι καιρό πριν αρχίσει ο εξευγενισμός, εχούμενοι και real estates, έχοντας ιδιαίτερη πληροφόρηση περί μελλοντικής αναβάθμισης της περιοχής, σπεύδουν να προλάβουν να αγοράσουν κτηματική περιουσία.

Πριν ξεκινήσουν να διαμορφώνονται προτάσεις αστικής "ανάπλασης" ή "αναζωογόνησης" - όπως τις αποκαλούν -, ο κυρίαρχος λόγος ενεργοποιεί φοβικά σύνδρομα, χαρακτηρίζοντας αρνητικά τις περιοχές αυτές ως υποβαθμισμένες, πόλους εγκληματικότητας, ανομίας και παραβατικής συμπεριφοράς. Έτσι, οι αναπλάσεις εμφανίζονται ως λύση και λύτρωση, ως αποκατάσταση του αισθήματος ασφάλειας, για τους νέους βέβαια κατοίκους. Στην ενεργοποίηση των φοβικών συνδρόμων, η εγκληματικότητα ορίζεται ως κάτι αρκετά πλατύ, από την κλοπή και την πορνεία ως την επαιτεία, ακόμα και τα γκράφιτι. Στην πράξη, η πολιτική αυτή έβαζε στο στόχαστρο τους άστεγους, τους φτωχούς και, σε μεγάλο βαθμό, τους έγχρωμους, θεωρώντας τους ως πιθανούς εγκληματίες, που προσέδιδαν στην πόλη κακή εικόνα. Σημειωτέον ότι κατά καιρούς ή και συχνά εμφανίζονται άρθρα, σε γνωστές εφημερίδες, που επίσης καλλιεργούν τον φόβο και, όταν αναγγελθούν σχέδια εξευγενισμού, επιχειρούν να του δώσουν θετικό πρόσημο.

ΠΑΜΕ ΤΩΡΑ ΣΤΑ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ:

Αναζωογόνηση της παλιάς πόλης

Η παλιά πόλη πληρώνει προβλήματα και αμαρτίες δεκαετιών. Και βέβαια χρειαζόταν και χρειάζεται ουσιαστική αναζωογόνηση, που προϋποθέτει όμως πρώτα απ' όλα όραμα, κοινωνική συμμετοχή, σεβασμό του ανθρώπου, διαδικασίες κοινωνικής συναίνεσης. Μέσα στο όραμα οφείλει να εντάσσεται και το ότι υπάρχει ακόμα η ελπίδα πως η πόλη θα επανανεωθεί. Τίποτα από αυτά δεν χαρακτηρίζουν το "πανηγυρικό" εξαγγελθέν Σχέδιο "Αναζωογόνησης της εντός των τειχών Λευκωσίας". Θα επανέλθω, αλλά ας δούμε πρώτα μια ιστορία εν συντομία, και να παραπέμπουμε τα στοιχεία της σε όσα ειπώθηκαν περί "εξευγενισμού".

Μια ιστορία εν συντομία

Ήδη πριν την εισβολή και το μοίρασμα της παλιάς πόλης, οι ιδιοκτήτες κάτοικοι έφευγαν σιγά-σιγά προς νέες, μοντέρνες περιοχές με τα μεγάλα σπίτια και τους κήπους. Με την εισβολή, η φυγή ήταν μαζική, η πόλη αρχικά ερήμωσε. Σύντομα, κάποιοι κάτοικοι επέστρεψαν αλλά η πόλη διατήρησε κάποια ζωντάνια κυρίως με τα μικρομάγαζα που παρέμειναν, μερικά παραμένουν μέχρι σήμερα, και σιγά-σιγά με καταστήματα που ανακαινίζονταν και ξανα-ανθούσαν. Παλιά εργαστήρια, ξυλουργεία, μηχανουργεία, ραφτάδικα, παπουτσιδικά ξαναλειτούργησαν, αλλά και παλιά υποστατικά έγιναν εργαστήρια, όπου πρόσφυγες άρχισαν ξανά τη ζωή τους. Είναι και σε αυτούς που οφείλουμε το ότι δεν καταλήφθηκε ακόμα πιο μεγάλο μέρος της πόλης, και δεν πρέπει να το ξεχνούμε. Περνώ γρήγορα τα χρόνια, 48 συναπτά μέχρι τώρα, αφού σταθώ για λίγο στην περίοδο όπου άρχισε η παλιά πόλη να λειτουργεί ως εναλλακτικός χώρος, και νεολαία μαζεύονταν στην περιοχή της Φανερωμένης, καθισμένοι σε σκαλάκια και παγκάκια. Είναι αυτοί που τους είπανε αλήτες, τα παγκάκια έφυγαν, άνοιξαν καφετέριες, επεκτάθηκαν, απλώθηκαν, έγιναν μπανάκια, πολλά μπανάκια, έγιναν χώροι εστίασης - και η Λευκωσία μια τεράστια τραπεζαρία. Χωρίς περιορισμούς, με τα τραπεζάκια να απλώνονται πέρα από την κόκκινη γραμμή που οριοθετούσε το οδόστρωμα και με μια ανεξέλεγκτη ηχορύπανση που έδιωχνε σιγά-σιγά και κατοίκους-ιδιοκτήτες.

Εν τω μεταξύ, η παλιά πόλη - ως πόλη, όχι ως τραπεζαρία - αφέθηκε στη φθορά του χρόνου: άθλια πεζοδρόμια, κτίσματα με λουκέτο και την προειδοποίηση: επικίνδυνα. Μετά ήρθαν οι μετανάστες, και μπήκαν σε άθλια σπίτια-τρώγλες όπου τους εκμεταλλεύονται άκρατα οι ιδιοκτήτες τους απαιτώντας ενοίκιο 100 ευρώ το κεφάλι, όσα κεφάλια και αν στριμώχνονταν μέσα σε αυτές. ΚΑΝΕΝΑΣ δεν έλεγχε, κανένας δεν επιθεώρησε τις τρώγλες, κανένας δεν έλεγξε το προερχόμενο από ενοίκια εισόδημα.

Τους μετανάστες τους εκμεταλλεύτηκαν και με ένα άλλο τρόπο: με τον φόβο που καλλιέργησαν η Κυβέρνηση και ΜΜΕ για εγκληματικά στοιχεία, για τον "μινώταυρο της μετανάστευσης", για τους βρώμικους ξένους, και που χρησιμοποίησαν αυτόν τον φόβο και για την κραυγαλέα αστυνόμευση της παλιάς πόλης. Σημειώνω εδώ ότι ο Δήμαρχος Λευκωσίας μεταξύ άλλων που είπε σχετικά με το Σχέδιο της λεγόμενης "αναζωογόνησης", δεν παράλειψε να τονίσει, και δεν κατάλαβα γιατί το είπε με καμάρι, ότι "η εντός των τειχών πόλη έχει δικό της αστυνομικό σταθμό στο οδόφραγμα Λήδρας και τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί κατά πολύ ο αριθμός των καθημερινών περιπολιών".

Υπήρχαν και υπάρχουν μετανάστες που μπόρεσαν και στέριωσαν σε σχετικά ευπρεπή σπίτια. Είχαν ή έκαναν παιδιά, παιδιά που φοιτούσαν στα σχολεία Φανερωμένης, παιδιά που έπαιζαν στα δρομάκια και στην πλατεία της Φανερωμένης, παιδιά τα οποία το Sistema Cyprus (θα το φιλοξενήσουμε σε ένα Καφενείο της Πέμπτης στο προσεχές μέλλον) πήρε από το χέρι, τους δίδαξε μουσική, τους έμαθε όργανα και έχουν εμφανιστεί σε συγκλονιστικές συναυλίες. Παιδιά που διώκθηκαν από τα σχολεία τους, πράγμα που εν δυνάμει σήμαινε και σταδιακή στη συνέχεια απομάκρυνση και των οικογενειών τους. Αυτό το είχαμε έντονα επισημάνει και συζητήσει στο Καφενείο της Πέμπτης, στις 6 Μαΐου 2021, που είχε ως θέμα του το κλείσιμο των σχολείων Φανερωμένης.

Και, όντως, φέτος εμφανίζεται το Σχέδιο "Αναζωογόνησης της εντός των τειχών Λευκωσίας" (<https://www.pio.gov.cy/assets/pdf/other/ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ%20ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ%20ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ.pdf>) που το είπαν και «ανάδειξη», «αναβίωση», «ανάπλαση», «αναγέννηση».

**Αναζωογόνηση
της εντός των τειχών Λευκωσίας**

Απρίλιος 2022

**ανάδειξη,
αναβίωση,
ανάπλαση,
αναγέννηση**

Κύπρος — το αύριο
ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

(Σημ.: Σε όλες τις διαφάνειες που πάρθηκαν από το pdf της παρουσίασης του Σχεδίου, οι σημάνσεις με κόκκινο είναι της συγγραφέως του άρθρου)

Το σχέδιο αυτό δεν είναι βέβαια κεραυνός εν αιθρία. Όταν Κυβέρνηση και Αρχιεπισκοπή έκλεισαν τα σχολεία Φανερωμένης και εξεδίωξαν τους μαθητές τους - με μεταναστευτική βιογραφία οι περισσότεροι - εξαγγέλλοντας τη μετατροπή του κτηρίου σε Αρχιτεκτονική Σχολή, ήταν πέραν από σαφές ότι στόχος ήταν ακριβώς ο "εξευγενισμός".

Άλλωστε, ο κ. Νουρής δεν έχει κανένα ενδοιασμό, όχι απλά να το παραδεκτεί αλλά να καμαρώσει γι αυτό. Απαντώντας τον περασμένο μήνα σε ερώτηση δημοσιογράφων, είπε για το Σχέδιο: "Θεωρώ πως είναι ένα πολύ καλό βήμα προς την απογκετοποίηση της Λευκωσίας και την επανένταξη ανθρώπων οι οποίοι επέλεξαν συνειδητά λόγω των προβλημάτων που υπήρχαν να αποστασιοποιηθούν από την παλιά πόλη, να επιστρέψουν, ενώ η ανάπλαση θα είναι ένα βήμα μπροστά και για την καλύτερη διαχείριση του μεταναστευτικού".

Ισχυρίζομαι ότι από τότε ενέπλεξαν το Πανεπιστήμιο ως πρόσχημα. Άλλωστε, υπήρχαν από καιρό φήμες ότι ο Αρχιεπίσκοπος ήθελε να κλείσει τα σχολεία για να κάνει δικά του θρησκευτικά σχολεία ή δικές του "business as usual". Έτσι, η επιλογή, με το αζημίωτο βέβαια, να δοθεί το κτήριο στο Πανεπιστήμιο ήταν, όπως και να το κάνουμε, πιο ευπρεπής. Καλά είναι επίσης να γνωρίζουμε ότι είχε ήδη αγοραστεί έκταση με κάποια κτίσματα στην οδό Κοραή για να γίνει εκεί η Αρχιτεκτονική Σχολή. Και, επιπλέον, μέχρι να ολοκληρωθεί η ανακαίνιση των σχολείων Φανερωμένης, που θα πάρει ακόμα 3 χρόνια, και ας διώκτηκαν οι μαθητές από τον Σεπτέμβιο του 2021, έγιναν ήδη πολλά έξοδα στην παλιά Παιδαγωγική Ακαδημία για να στεγαστεί εκεί η Σχολή.

Σχέδιο "Αναζωογόνησης της εντός των τειχών Λευκωσίας"

Ας δούμε τώρα το σχέδιο Αναζωογόνησης της εντός των τειχών Λευκωσίας, το οποίο, ώ του θαύματος, εξαγγέλλεται λιγότερο από ένα χρόνο πριν την εκπνοή της θητείας αυτής της κυβέρνησης. Στις 18 Απριλίου 2022 παρουσιάστηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας. Στις 2 Μαΐου 2022 οι Υπουργοί Εσωτερικών και Οικονομικών και ο Δήμαρχος Λευκωσίας ανακοίνωσαν την έναρξη υποβολής αιτήσεων για το Σχέδιο Χορηγιών για

μετατροπή και δημιουργία φοιτητικών εστιών και δωματίων. Στις 31 Μαΐου έγινε από τον υπουργό εσωτερικών η προκήρυξη 1ης Πρόσκλησης Υποβολής Αιτήσεων για το Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Δραστηριότητας, σε επιλεγμένο κύκλο επενδυτών.

Επί σκοπού παραθέτω τη φωτογραφία της 2^{ας} Μαΐου 2022. Είναι έξω από το σχολείο Φανερωμένης, με κλεισμένη την είσοδό του, στα ίδια σκαλιά όπου είναι παρμένη η πιο κάτω φωτογραφία από διαμαρτυρία για το κλείσιμο των σχολείων Φανερωμένης (2021), και με το πλάνο να αποφεύγει τα παράθυρά του, όπου ακόμα αχνοφαίνεται το «ΓΙΑΤΙ». Θα επανέλθω στο θέμα του κλεισίματος των σχολείων.

ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Στόχοι

- Κοινωνικοοικονομική ενίσχυση - Προσέλκυση και ενίσχυση οικονομικής δραστηριότητας στην εντός των τειχών πόλη
- Συγκράτηση γηγενούς πληθυσμού και προσέλκυση νέου - Δημιουργία ζωντανής κοινότητας με την προσέλκυση φοιτητών και συναφών επενδύσεων στην περιοχή
- Επανάχρηση κτηρίων, βελτιστοποίηση υποδομών, αναβάθμιση δομημένου περιβάλλοντος, Αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος, συμβολή στην πράσινη ανάπτυξη, μέσω της αποκατάστασης / ανακαίνισης κτηρίων και επανάχρησής τους, ή / και της αξιοποίησης κενών τεμαχίων
- Βελτίωση ποιότητας ζωής / εμπειρία επίσκεψης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Από την παρουσίαση στις 18 Απριλίου 2022. Βλέπετε και εδώ τους "ευγενείς" όρους.

Προσέξτε τη λέξη "γηγενείς": Για ποιους "γηγενείς" μας λένε ο κ. Νουρής και ο κ. Πετρίδης ότι θα επιστρέψουν; Και όσοι "γηγενείς" εξακολουθούν να έχουν ακόμα την ιδιοκτησία τους, και δεν την πούλησαν στο κεφάλαιο και στα real estates, είναι δυνατό να επιστρέψουν για να κατοικήσουν; Εκτιμώ με μεγάλη βεβαιότητα πως θα πάρουν την χορηγία για να τα φτιάξουν και να τα ενοικιάζουν με ψηλό ενοίκιο. Άλλωστε το Σχέδιο μιλά (θα το δούμε πιο κάτω) για επενδυτές.

ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Ιστορικό

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020

Λήψη απόφασης για στοχευμένες παρεμβάσεις και συντονισμός διαφόρων δράσεων με στόχο την αναγέννηση του κέντρου της πόλης

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου.
Ανάγκη για καθορισμό Σχεδίου Δράσης με σειρά ενεργειών για την αναζωογόνηση της περιοχής και Υπογραφή Μνημονίου Συναντίληψης μεταξύ Υπουργείου Οικονομικών, Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, Δήμου Λευκωσίας, Πανεπιστημίου Κύπρου για Ανάπλαση και Αναζωογόνηση της εντός των τειχών Λευκωσίας

ΙΟΥΛΙΟΣ 2021

Έγκριση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου από ΕΕ, όπου συμπεριλαμβάνονται παρεμβάσεις για συγχρηματοδότηση

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2022

Έγκριση από Υπουργικό Συμβούλιο του Σχεδίου Δράσης για την Ανάπλαση και την Αναζωογόνηση της εντός των Τειχών Λευκωσίας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Από την παρουσίαση στις 18 Απριλίου.

Από το "ιστορικό", ας δούμε την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου περί Μνημονίου Συναντίληψης (Απρίλιος 2021).

Λέει λοιπόν το μνημόνιο, πως η Αρχιεπισκοπή, το Υπουργείο Οικονομικών, ο Δήμος Λευκωσίας και το Πανεπιστήμιο Κύπρου,

- επιθυμώντας την ανάπλαση και αναζωογόνηση της εντός των τειχών Λευκωσίας,
- αναγνωρίζοντας την ανάγκη ύπαρξης πανεπιστημιακής σχολής και φοιτητικών εστιών στην εντός των τειχών πόλη, και
- λαμβάνοντας υπόψη την πρόθεση παραχώρησης του σχολείου της Φανερωμένης, ιδιοκτησίας της Ενορίας Παναγίας Φανερωμένης, από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου για τον στόχο αυτό.....

Προκλητικό το ό,τι καθόλου δεν κρύβεται πως η "ανάγκη ύπαρξης πανεπιστημιακής σχολής" σημαίνει επενδύσεις (και... παρεμπιπτόντως, θα έλεγα, φοιτητές), και το ό,τι το κλείσιμο του σχολείου μεταφράζεται ως «αναβαθμίσεις» τους:

ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μακροχρόνια μίσθωση του κτηρίου της Φανερωμένης για στέγαση Αρχιτεκτονικού Τμήματος Πανεπιστημίου Κύπρου

- Βασικός παράγοντας προσέλκυσης φοιτητών / επενδυτών / κοινού
- Μέρος του Μνημονίου Συναντίληψης
- Ανακαίνιση κτηρίου,

Προϋπολογισμός: €6 εκατ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Κύριες δράσεις για ανάδειξη, αναβίωση και αναζωογόνηση του κέντρου της Λευκωσίας

01/

Μακροχρόνια μίσθωση του κτηρίου της Φανερωμένης για στέγαση Αρχιτεκτονικού Τμήματος Πανεπιστημίου Κύπρου

02/

Αναβαθμίσεις σχολείων

03/

Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας

04/

Πολεοδομικά και Οικονομικά Κίνητρα

05/

Σχέδιο Χορηγιών για Απόκτηση Ιδιοκτητης Κατοικίας

06/

Κυκλοφοριακές διευκολύνσεις για βιώσιμη αστική κινητικότητα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ας δούμε και δύο άλλες εικόνες από το pdf της παρουσίασης του Σχεδίου, επισημαίνοντας ότι αναφέρονται σε 810 φοιτητικά δωμάτια και, επίσης, πως, πολύ «προσεκτικά» καλύπτονται πίσω από τη διατύπωση «με βασική χρήση ως φοιτητικές εστίες». Ο συνολικός προϋπολογισμός, όπως προκύπτει από την παρουσίαση του Σχεδίου, φαίνεται στην τρίτη εικόνα, όπου σημειώνεται και η ερώτηση: Γνωρίζει η ΕΕ ότι το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας χρηματοδοτεί κλείσιμο σχολείων;

ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Τρεις παρεμβάσεις στο ΣΑΑ 2021-2026 για χρηματοδότηση & Τρία ορόσημα / στόχοι

01/

- Ανακαίνιση σχολείου Φανερωμένης
- 6/2026

02/

- Αγορά κτηρίων από Δήμο Λευκωσίας για φοιτητικές εστίες.
- 250 φοιτητικά δωμάτια
- 12/2024

03/

- Σχέδιο κινήτρων για δημιουργία φοιτητικών εστιών.
- 560 φοιτητικά δωμάτια
- 6/2026

Συνολικός Προϋπολογισμός:
> €40.000.000

62.5% c. €25.000.000
από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΣΤΙΕΣ / ΔΩΜΑΤΙΑ

Αντικείμενο και Χρηματοδότηση

Ανακαίνιση ή ανέγερση νέων κτηρίων, με βασική χρήση ως φοιτητικές εστίες / δωμάτια

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

1^η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων:
Απρίλιος 2022
Προϋπολογισμός 1^{ης} Πρόσκλησης:
€7,5 εκατ.

ΧΟΡΗΓΙΑ

- 75% επί των επιλέξιμων δαπανών κάθε Πρότασης για μετατροπή υφιστάμενου κτηρίου
- 50% επί των επιλέξιμων δαπανών κάθε Πρότασης για ανέγερση νέου κτηρίου
- Ελάχιστη επένδυση (επιλέξιμη δαπάνη): €140.000
- Μέγιστο ποσό χορηγίας ανά δικαιούχο: €2.000.000

ΠΛΗΡΩΜΗ

Πληρωμή σε 2 ισόποσες δόσεις

- 1^η: Υλοποίηση του 50% του έργου
- 2^η: Ολοκλήρωση του έργου βάσει των εγκριθέντων σχεδίων

Δυνατότητα προκαταβολής ποσού ύψους μέχρι και 20% της εγκεκριμένης χορηγίας ή μέχρι €60.000

Συνολικός Προϋπολογισμός:
€15.000.000

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Συνολικός Προϋπολογισμός:
> €40.000.000

= 6 + (15+4) + 10 + 5

c. €25.000.000
από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Μακροχρόνια μίσθωση του κτηρίου της Φανερωμένης για στέγαση Αρχιτεκτονικού Τμήματος Πανεπιστημίου Κύπρου
Προϋπολογισμός: 6 εκατ. ευρώ

Ερώτηση: Γνωρίζει η ΕΕ ότι το Ταμείο χρηματοδοτεί το κλείσιμο σχολείου;

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΣΤΙΕΣ / ΔΩΜΑΤΙΑ

- Ανακαίνιση ή ανέγερση νέων κτηρίων, με βασική χρήση ως φοιτητικές εστίες / δωμάτια
Συνολικός Προϋπολογισμός: 15 εκατ. ευρώ
- Ανακαίνιση από Δήμο Λευκωσίας δύο κτηριακών συγκροτημάτων τα οποία θα μετατραπούν σε φοιτητικά δωμάτια / εστίες (84 φοιτητές)
Συνολικό κόστος: 4 εκατ. ευρώ

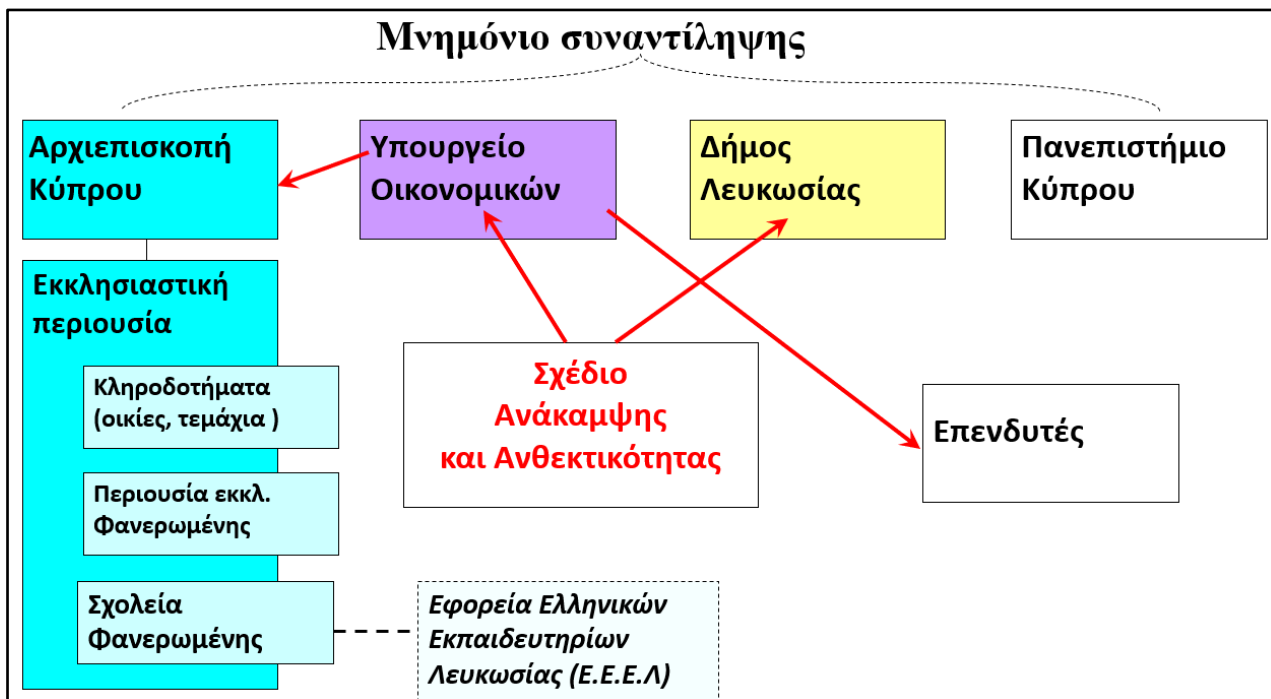
ΣΧΕΔΙΟ ΧΟΡΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Συνολικός Προϋπολογισμός: 10 εκατ. ευρώ

ΣΧΕΔΙΟ ΧΟΡΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ - Το Σχέδιο θα ανακοινωθεί αργότερα

Κρατικός προϋπολογισμός: 5 εκατ. ευρώ

Ας δούμε τους «παίκτες» και την αλληλοσύνδεσή τους:

Η Σχολική Εφορεία Λευκωσίας συμφώνησε για το κλείσιμο των σχολείων ζητώντας Αντισταθμιστικά Μέτρα από τον Υπουργό Παιδείας. Του έστειλε εγγράφως «**κοστολόγηση των έργων σε σχολεία της Ε.Ε.Ε.Λ. τα οποία πρέπει να συμπεριληφθούν στα αντισταθμιστικά μέτρα που θα παρθούν σε σχέση με το κλείσιμο του Δημοτικού και Γυμνασίου Φανερωμένης**», σημειώνοντας ότι «**Τα μέτρα αυτά έχουν συμφωνηθεί με τον κ. Κωνσταντίνο Πετρίδη, Υπουργό Οικονομικών**»:

- Δημοτικό Σχολείο Ελένιο: € 300,000
- Νηπιαγωγείο Ελένιο: € 500,000
- Αγ. Αντώνιος: € 700,000
- Αγ. Κασσιανός: € 300,000
- Παγκύπριο Γυμνάσιο: € 2,000,000

Άθροισμα: € 3,800,000

και, επίσης,

- για απαλλοτριώσεις με εκτιμώμενες αξίες € 450,000 (= € 216,300 για ακίνητα πλάι στο Μουσείο του Παγκυπρίου Γυμνασίου + € 91,400 για ακίνητο πλάι στο Νηπιαγωγείο Φανερωμένης).

Σύνολο: € 4,250,000 ευρώ

Σημειωτέον ότι ο κ. Προδρόμου είπε στις 02/04/2021, σε σχέση με τη μετακίνηση των μαθητών σε άλλα σχολεία της περιοχής, πως «τα παιδιά θα φοιτήσουν σε σχολεία που απέχουν σε απόσταση 100 περίπου μέτρων από την Φανερωμένη» και πως αυτό «δεν είναι μια τόσο ανατρεπτική αλλαγή».

Πάντως τα παιδιά του Γυμνασίου Φανερωμένης αναγκάστηκαν να πηγαίνουν στο Γυμνάσιο Αγ. Δομετίου, το οποίο ΔΕΝ απέχει 100 μέτρα και ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ!

Και γιατί στο Γυμνάσιο Αγ. Δομετίου; ΔΙΟΤΙ, το Παγκύπριο Γυμνάσιο που απέχει περίπου 100 μέτρα ΔΕΝ ΤΑ ΔΕΧΤΗΚΕ, και ας πήρε, συγκριτικά, τη μερίδα του λέοντος (€ 2,216,300). Στο σημείο αυτό αντιγράφω μια σχετική και πολύ δυνατή ανάρτηση της Νικολέτας Πολυδώρου, πρωτεργάτριας του Sistema Cyprus:

«Μετά το κλείσιμο των σχολείων της Φανερωμένης είχα μια κρυφή ελπίδα πως έστω και καθυστερημένα θα σκέφτονταν τα παιδιά, μετρώντας τον αντίκτυπο που θα έχει στη ζωή τους αυτή η αλλαγή... Το Παγκύπριο Γυμνάσιο θα είναι εξατάξιο και θα είναι σχολείο STEM [σημ. Science, Technology, Engineering και Mathematics] και θα έχει ενισχυμένη διδασκαλία στην Ελληνική γλώσσα και πολιτισμό. Σε αυτό το εγχείρημα μπορούσαν να αιτηθούν παιδιά από οποιαδήποτε εκπαιδευτική περιφέρεια. Μεγάλη πλειοψηφία παιδιών που είναι στην εκπαιδευτική περιφέρεια του Παγκυπρίου Γυμνασίου μένουν εκτός, χωρίς καμία αιτιολόγηση. Ψάξαμε πάρα πολύ να δούμε αν υπάρχουν κριτήρια για την επιλογή παιδιών. Δεν βρήκαμε κριτήρια. Παιδιά της Ειδικής εκπαίδευσης αλλά και παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία έχουν απορριφθεί. Ξανά, χωρίς αιτιολόγηση. Το Παγκύπριο Γυμνάσιο είναι παρόλα αυτά δημόσιο σχολείο! Και στο 2021-2027 μία από τις κύριες προτεραιότητες της ΕΕ είναι η πιο συμμετοχική και ισότιμη κοινωνία».

Επιστρέφουμε στις χορηγίες. Όλες λοιπόν αυτές οι χορηγίες θα δοθούν στους ιδιοκτήτες: Ποιοι είναι όμως οι σημερινοί ιδιοκτήτες; Με το φαγοπότι του χρηματιστηρίου που συσώρευσε τεράστιο πλούτο στα χέρια ολίγων, βλάστησαν real estates, φανερά ή εν κρυπτώ, και το νέο κεφάλαιο επένδυσε μεγάλα ποσά στην αγορά ακινήτων στην παλιά πόλη. Μετά ήρθαν και οι εκποιήσεις: Σπίτια που ήταν υποθηκευμένα, στη Συνεργατική Τράπεζα π.χ., πέρασαν, με τις ευλογίες της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού, στα χέρια της AltaMira που τα πούλησε και τα πουλά κερδίζοντας εκατομύρια στην πλάτη ουσιαστικά των παλιών ιδιοκτητών. Αυτοί οι αγοραστές είναι οι δικοί μας ευγενείς: Ντόπιοι και ξένοι επενδυτές. Ανάμεσα στους τελευταίους και εκείνοι που χρειάστηκε να αποκτήσουν περιουσία για να "αγοράσουν" χρυσά διαβατήρια.

Η μεγάλη ιδιοκτησία στη παλιά πόλη είναι της Αρχιεπισκοπής. Δικό της και το κτήριο των σχολείων Φανερωμένης - στην πραγματικότητα, είναι ιδιοκτησία της Ενορίας Παναγίας Φανερωμένης, αλλά κατά το μνημόνιο που υπογράφηκε το "παραχωρεί" η Ιερά Αρχιεπισκοπή! Και μάλιστα, η εκκλησιαστική επιτροπή της εκκλησίας της Φανερωμένης, ούτε καν ρωτήθηκε για τη συμφωνία παραχώρησης του κτηρίου στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Βέβαια, το τι σημαίνει εκκλησιαστική περιουσία, είναι ένα τεράστιο ζήτημα, που απαιτεί μια προς τούτο συζήτηση.

Όμως, εκείνο στο οποίο θα πρέπει να σταθούμε είναι πως η Αρχιεπισκοπή είναι μεγαλοϊδιοκτήτης στην παλιά πόλη, συμπεριλαμβανομένης της ιδιοκτησίας της ενορίας Παναγίας Φανερωμένης. Έτσι, με ένα σμπάρο πολλά τρυγόνια. Το πρώτο τρυγόνι είναι ότι της ανακαινίζουν - της ανακαινίζουμε καλύτερα - το κτήριο των σχολείων με 6 εκ ευρώ - και θα το ενοικιάζει με μακροχρόνια μίσθωση στο κράτος (ακούγεται να είναι για 20 ή 30 χρόνια) έναντι 150,000 ευρώ τον χρόνο (αυτό ακούγεται τώρα - πάντως ζητούσε 200,000) για να το παραχωρήσει στο Πανεπιστήμιο Κύπρου για να μεταστεγαστεί η Αρχιτεκτονική Σχολή.

Σημειωτέον ότι ΔΕΝ έπαιρνε ενοίκιο όλες τις τόσες δεκαετίες από τότε που έγινε εκεί το πρώτο σχολείο, το παρθεναγωγείο Φανερωμένης, όπως ονομαζόταν και, επίσης, πως τα μελλοντικά έξοδα συντήρησής του για 20-30 χρόνια θα επιβαρύνουν το κράτος, δηλαδή εμάς. Τα πολλά τρυγόνια είναι τα άλλα πολλά ακίνητα που έχει, για τα οποία παίρνει χορηγίες για να ανακαινίσει και να τα ενοικιάζει με υψηλό ενοίκιο. Και διώχνει τους σημερινούς ενοικιαστές τους με τα χαμηλά ενοίκια. Δεν ξέρω πόσα είναι νοικιασμένα σε μετανάστες, αλλά γνωρίζω καλά ότι διώχνει και κύπριους, θέσμιους ενοικιαστές για 40-50 χρόνια.

Και κάτι ακόμα για τα πρώην σχολεία Φανερωμένης:

- Το κτήριο θα ενισχυθεί και αντισεισμικά, κάτι στο οποίο επέμενε το Πανεπιστήμιο το οποίο θεωρεί αδιανόητο να μπαينوβγαίνουν σε αυτό φοιτητές, καθηγητές, αλλά και επισκέπτες ή ερευνητές και να μην παρέχεται προστασία. Το κτήριο δεν έτυχε ολικής ανακαίνισης εδώ και αρκετά χρόνια και ούτε συντήρησης, και λόγω και της ηλικίας του, θεωρείται πως σε περίπτωση ισχυρού σεισμού ίσως αντιμετωπίσει προβλήματα αντοχής. Βέβαια, όταν μέσα φοιτούσαν παιδιά, κανένας δεν νοιάστηκε για την ασφάλειά τους.

- Την εποχή του μνημονίου είχε συμφωνηθεί ότι τις εργασίες αποκατάστασης θα παρακολουθούσε ομάδα του Πανεπιστημίου και συγκεκριμένα πολιτικός μηχανικός, αρχιτέκτονας και τεχνικός. Λόγω των διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό του ενοικίου (δηλαδή το παζάρι, από 200 σε 150 χιλιάδες), το κτήριο δεν παραδόθηκε στο Πανεπιστήμιο ώστε να αρχίσει τις διαδικασίες ελέγχου της στατικότητας και εκπόνησης σχετικής μελέτης αποκατάστασης. Έχω δε έγκυρη πληροφορία, ότι τώρα η Αρχιεπισκοπή δεν θέλει ομάδα του Πανεπιστημίου, αλλά δικούς της.

- Το Πανεπιστήμιο θα αναλάμβανε και την προκήρυξη των προσφορών για την αποκατάσταση του κτηρίου, αλλά ο Αρχιεπίσκοπος και οι συν αυτώ αποφάσισαν ότι οι διαδικασίες που απαιτούνται για τα έργα του δημόσιου τομέα είναι χρονοβόρες και έκριναν (!) πιο αποδοτικό να αναλάβει τη διαδικασία η Αρχιεπισκοπή. Το επιχείρημα είναι διάτρητο, πόσο μάλλον που οι εργασίες αποφασίστηκε να ξεκινήσουν σε 3-5 χρόνια από το κλείσιμο του σχολείου!

Έχει δηλαδή τον πλήρη έλεγχο η Αρχιεπισκοπή!

Χρησιμοποιήθηκε προς τους καταστηματάρχες και το επιχείρημα ότι θα ζωντανέψει η αγορά στην πόλη με την παρουσία των φοιτητών. Πλην όμως, τόσο χρόνια που η Αρχιτεκτονική ήταν στην οδό Λήδρας, όσο ήταν να ζωντανέψει ζωντάνεψε. Στην πραγματικότητα, ούτε που πήραν είδηση στην πόλη ότι υπήρχαν Σχολή και φοιτητές. Η Σχολή και οι φοιτητές λειτούργησαν ως το μεγάλο πιασάρικο πρόσχημα και για εντυπωσιασμό και παραπλάνηση της κοινής γνώμης. Πάντως, κοινωνική διαβούλευση ΔΕΝ έγινε.

Ας δούμε τώρα για ποιους προορίζονται οι κατοικίες που θα ανακαινιστούν.

Πρώτα προβλήθηκε πως προορίζονται για φοιτητικές εστίες. Αναφέρθηκε μάλιστα ένας αριθμός 500-600. ΑΛΛΑ, οι φοιτητές της Αρχιτεκτονικής δεν υπερβαίνουν τους 150. Μήπως για φοιτητές άλλων Σχολών; Αν για τους φοιτητές της Αρχιτεκτονικής το δέλεαρ να ζουν δίπλα στη Σχολή τους είναι μεγαλύτερο από το να υφίστανται την οχληρία μιας περιοχής με εμπορική και ψυχαγωγική δραστηριότητα, που αναμένεται μάλιστα να αυξηθεί ακόμα περισσότερο, είναι δυνατό να την ανεκτεί ένας φοιτητής που φοιτά χιλιόμετρα μακριά, στην Πανεπιστημιούπολη; Και είναι αναζωογόνηση μιας περιοχής το να κατοικείται από περαστικούς φοιτητές; Δημιουργείται έτσι κοινωνικός ιστός;

Θα έρθουν όμως, λένε, και νεαρά ζευγάρια και οικογένειες. Αλήθεια; με ποιο ύψος ενοικίου ή τιμή αγοράς; και τα παιδιά τους σε ποιο σχολείο θα πηγαίνουν; Θα ζουν στην παλιά πόλη, θα παίρνουν τα αυτοκίνητά τους - τα οποία θα παρκάρουν πού - και θα πηγαινοφέρνουν τα παιδιά τους εκτός πόλης;

Και μέσα σε αυτά τα σχέδια και προκηρύξεις, ΚΑΜΙΑ αναφορά στις τ/κυπριακές περιουσίες που αφέθηκαν να γκρεμίζονται.

Ας δούμε τώρα και κάποια χαρακτηριστικά αποσπάσματα δηλώσεων:

Υπουργός Οικονομικών:

"Στη Λευκωσία υπήρχε πράγματι αυτός ο κίνδυνος λόγω πρώτα απ' όλα της πράσινης γραμμής, λόγω του μεγάλου αριθμού τουρκοκυπριακών περιουσιών που ήταν εγκαταλελειμμένες, αλλά και λόγω του μεταναστευτικού, επομένως ένα ολιστικό σχέδιο αναζωογόνησης θα είναι προς όφελος και των ίδιων των μεταναστών που φιλοξενούνται στην πόλη".

Υπουργός Εσωτερικών για το σχέδιο πολεοδομικών και οικονομικών κινήτρων:

"Θα μπορούν να το αξιοποιήσουν όσοι θα επιλέξουν να επενδύσουν στην περιτειχισμένη πόλη της Λευκωσίας, με δυνατότητες είτε χρηματοδότησης, αλλά ακόμα και αξιοποίησης των περιουσιών τους, είτε πρόκειται για γερασμένα κτίρια, είτε διατηρητέα... Κάτι εξαιρετικά σημαντικό για πρωτοπόρο που πρώτη φορά συμβαίνει, είναι το γεγονός ότι έχουμε αποφασίσει 500 περίπου αξιόλογες οικοδομές στην περιτειχισμένη πόλη της Λευκωσίας να προκηρυχθούν ως διατηρητέες για να πάρουν τα δικαιώματά τους και τα κίνητρα που δικαιούνται».

Σημειωτέον ότι οι 500 είναι επιπλέον των 800 περίπου υφισταμένων διατηρητέων οικοδομών

Υπουργός Εσωτερικών:

"Μαζί λοιπόν με τα προσφερόμενα κίνητρα, που αποτελούν την επιβράβευση της θετικής συνεισφοράς των πολιτών, αναμένουμε ότι ο Δήμος της πρωτεύουσας θα συνεισφέρει και με την ενεργό συμμετοχή του στην επιβολή ελέγχου για άρση και πάταξη των παρανομιών, αλλά και την απομάκρυνση των ασύμβατων χρήσεων".

Αναφέρεται σε παρανομίες, ξεχνώντας ότι τις άφησαν για χρόνια να πολλαπλασιάζονται. Και τι σημαίνει "ασύμβατες χρήσεις" και πώς θα τις ερμηνεύουν; Κατά περίπτωση και κατά το δοκούν!

Υπουργός Εσωτερικών:

"Σε αναγνώριση της ανάγκης της πόλης για πρόσθετες οικιστικές μονάδες, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει αποφασίσει να επεκτείνει την εφαρμογή του στεγαστικού σχεδίου το οποίο εφαρμόζουμε στις ακριτικές περιοχές και στην περιτειχισμένη πόλη για να δώσουμε και αυτή τη δυνατότητα να συναθροιστεί όσο το δυνατόν περισσότερος κόσμος στην παλιά πόλη της Λευκωσίας αλλά θα δώσει και το αίσθημα ασφάλειας στον ντόπιο πληθυσμό».

Να και κάτι, τουλάχιστον ακαταλαβίστικο. Ενώ δηλώνεται ως στόχος η συνάθροιση όσο το δυνατόν περισσότερου κόσμου στην παλιά πόλη της Λευκωσίας, ο Υπουργός Εσωτερικών λέει:

"Πρόσθετα με αυτά, αναγνωρίζοντας ότι η πόλη της Λευκωσίας και όλα τα ιστορικά κέντρα έχουν προβλήματα εξεύρεσης χώρων στάθμευσης, αυτές οι αναπτύξεις θα τυγχάνουν σοβαρότατης απαλλαγής υποχρεώσεων που θα τους εξυπηρετήσει όσον αφορά τη δυνατότητα επένδυσης".

Και διευκρινίζει τι εννοεί:

"Η εξαίρεση ή και η μείωση των απαιτήσεων υπόδειξης χώρων στάθμευσης προνοεί:

- i. Εξαίρεση απαίτησης για υπόδειξη χώρων στάθμευσης για νέες επιτρεπόμενες αναπτύξεις που προέρχονται από αποκατάσταση ή και επαναχρησιμοποίηση οικοδομών, αλλά και νέες οικοδομές στις πεζοδρομοποιημένες περιοχές, ενώ,
- ii. Μείωση απαιτήσεων για χώρους στάθμευσης μέχρι και σε ποσοστό 60%, προτείνεται για τις υφιστάμενες οικοδομές.

iii. Τέλος αναφορικά πάντα με τους χώρους στάθμευσης, μειώνουμε το τίμημα της εξαγοράς τους κατά 70%, γεγονός που δίνει μια τεράστια οικονομική βοήθεια σε όσους θα επιλέξουν να επενδύσουν."

Αυτό είναι ένα παράδειγμα του ότι, ακόμα και αυστηρά τεχνοκρατικά, το σχέδιο χωλαίνει. Καθ'ότι όμως μη ειδικός, θα δανειστώ εδώ τα 7 σημεία που αναφέρει, ως αναγκαία (και μη ικανοποιούμενα) ο πολυεοδόμος Γλαύκος Κωνσταντινίδης σε ανάρτησή του:

1. Μια συγκροτημένη και σοβαρή «Δήλωση Οράματος» για το μέλλον της περιοχής
2. Καταγραφή των αναγκαίων έργων και αναβαθμίσεων (υποδομές, οικοδομές, ανοικτοί χώροι, μνημεία, παλιά χάνια, εγκαταλειμμένα εργαστήρια κ.ά.)
3. Στρατηγική κοστολόγηση των δαπανών για αυτά τα έργα και επεμβάσεις ως ένα οικονομικό πακέτο με προτεραιότητες.
4. Εντοπισμός των πηγών χρηματοδότησης, των εργαλείων και μηχανισμών, πέραν των χορηγιών, για δυνατότητες σταδιακής δημιουργίας νέων πόρων από τα οικονομικά οφέλη
5. Εμπλοκή σε κοινωνικό διάλογο με, και για, τους ανθρώπους που μένουν στην περιοχή λόγω διαθεσιμότητας στέγης και χώρου χαμηλού κόστους - στρατηγική χειρισμού της κοινωνικής πτυχής της αναζωογόνησης (gentrification) με ευαισθησία και ενσυναίσθηση.
6. Γενικό πολυεοδομικό σχέδιο με στρατηγικό προσανατολισμό που θα αντανακλά τα πιο πάνω στη διάσταση του χώρου
7. Ποιος κάνει τι για την εφαρμογή και παρακολούθηση, ανάγκη για συνεργασία και κοινή οπτική.

31-05-2022: Προκήρυξη 1ης Πρόσκλησης Υποβολής Αιτήσεων για το **Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Δραστηριότητας** στην εντός των τειχών Λευκωσία

«Θέλω να κάνω ιδιαίτερη μνεία στο γεγονός ότι οι πρώτες ενδείξεις από την προκήρυξη του Σχεδίου Χορηγιών για Φοιτητικές Εστίες είναι εξαιρετικά ενθαρρυντικές. Έχουν ήδη εκφράσει το ενδιαφέρον τους ιδιοκτήτες περίπου 50 κτηρίων»

Από την εκδήλωση (31-05-2022) για Προκήρυξη 1ης Πρόσκλησης Υποβολής Αιτήσεων για το Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Δραστηριότητας μάθαμε ακόμα πως "έχουν ήδη εκφράσει το ενδιαφέρον τους ιδιοκτήτες περίπου 50 κτηρίων". Πόσοι είναι όμως οι ιδιοκτήτες αυτών των 50 κτιρίων, δεν μάθαμε!

Και το σλόγκαν εκείνης της εκδήλωσης:

Η ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ Λευκωσία, αλλάζει!

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Όντως η Λευκωσία αλλάζει! Αυτό μπορεί να μας το επιβεβαιώσει και ο Ματθαίος και η Γιανούλα που ειδοποιήθηκαν να εγκαταλείψουν το διαμέρισμα όπου μένουν εδώ και 46 χρόνια, δίπλα στη Φανερωμένη και που ανήκει στην Αρχιεπισκοπή, διότι θα ανακαινιστεί.

Αξίζει να παραθέσουμε εδώ τον επίλογο από το άρθρο "Η αναβίωση της παλιάς πόλης της Λευκωσίας, για ποιους;" του Σωκράτη Στρατή, Δρα. Αρχιτέκτονα Πολεοδόμου, Αναπληρωτή Καθηγητή Τμήματος Αρχιτεκτονικής Πανεπιστήμιο Κύπρου (αναρτήθηκε και στο facebook, 09-06-2022):

«Σε συμμετοχή μου σε δημόσιες συζητήσεις και ραδιοφωνικές εκπομπές πριν ένα χρόνο, ανέφερα ότι ο αστικός εξευγενισμός της πόλης είχε αρχίσει και θα προχωρούσε, ανεξάρτητα αν το Τμήμα Αρχιτεκτονικής χωροθετείτο στη Φανερωμένη ή όχι. Μήπως μέσω του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι μια ευκαιρία διεκδίκησης εναλλακτικής κατοίκησης στο κέντρο της πόλης από αυτή που μας προσφέρεται από την εκτελεστική εξουσία και το Δήμο Λευκωσίας;

Μόνο αν η Εκτελεστική Εξουσία αποδεχθεί ότι η κριτική είναι η βασική αρχή μιας δημοκρατικής πρακτικής και ότι το δημόσιο συμφέρον είναι πέρα από αυτό των ομάδων επενδυτών και ιδιοκτητών του κέντρου της πόλης. Μόνο αν το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως όπως και ο Δήμος Λευκωσίας επιτρέψουν την ειλικρινή και συστηματική συνεργασία και κατανοήσουν ότι πρέπει να ανοίξουν ουσιαστικούς διαύλους επικοινωνίας με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και την κοινωνία πολιτών. Μόνο αν οργανωθούν οι ένοικοι της παλιάς πόλης και διεκδικήσουν λόγο σε μια δημόσια συζήτηση που έπρεπε να αρχίσει εδώ και καιρό. Μόνο αν αυτό που ονομάζουμε συμμετοχικός σχεδιασμός πάρει τις σωστές διεκδικητικές του διαστάσεις παρά να παραμένει ένα προκάλυμμα για μονομερείς πολεοδομικές αποφάσεις. Αυτό ονομάζουμε δημόσια σφαίρα για την οποία θα ήθελα να κτίσω ένα μικρό λιθαράκι».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΝΟΨΗ

Και δύο φωτογραφίες από την εξέγερση των διωγμένων, στο Πάρκο Tompkins, Ν. Υόρκη, Αύγουστος 1988.

Ναι, ο εξευγενισμός είναι γενοκτονία. Ναι, είναι ταξικός πόλεμος.

Μέσα στον νεοφιλελευθερισμό οι επεμβάσεις και παρεμβάσεις, όπως και αν επιχειρούν να ονομαστούν, εκφράζουν ολοένα και περισσότερο τους παλμούς της καπιταλιστικής παραγωγής, παρά της κοινωνικής αναπαραγωγής.

(από την Εισαγωγή στο μεταφρασμένο κείμενο του N. Smith, **Νέος παγκοσμιτισμός, νέα πολεοδομία: το gentrification ως παγκόσμια στρατηγική των πόλεων**)

Κατά τη διαδικασία "εξευγενισμού" οι παλαιότεροι και πιο αδύναμοι οικονομικά πληθυσμοί εκτοπίζονται, ταυτόχρονα με την εισαγωγή επενδύσεων και κεφαλαίου. Μετά την εκκαθάριση από τους παλιούς κατοίκους, η ίδια περιοχή αναπλάθεται και αναβαθμίζεται, με σκοπό τη δημιουργία υπεραξίας ώστε να πουληθούν γη και ακίνητα σε αγοραστές από μεσαία και ανώτερα κοινωνικά στρώματα, με μέγιστο κέρδος.

ΕΞΕΥΓΕΝΙΣΜΟΣ

Είναι ένας όρος κατ' ευφημισμό, όπως και όλοι οι άλλες αποδόσεις του όρου και του φαινομένου που χρησιμοποιούνται, βολικά, ως "σεμνά" υποκατάστατά του κατά την απόδοσή του στα ελληνικά.

- αναβάθμιση
- αναβίωση
- ανάδειξη
- αναγέννηση
- αναζωογόνηση
- ανάπτυξη
- αστικοποίηση
- εμπορευματοποίηση
- εξαστισμός
- εξυγίανση
- εξωραϊσμός
- επανακατοίκηση
- επαναπολεοδόμηση
- επανάχρηση
- ευπρεπισμός
- μεγαλοαστικοποίηση

Κανένας από αυτούς τους όρους δεν σημαίνει την εκδίωξη του προϋπάρχοντος πληθυσμού και την εισαγωγή νέου, ανώτερου κοινωνικού και οικονομικού επιπέδου, όπως σημαίνει ο "εξευγενισμός" που απορρέει από την ανεξέλεγκτη λειτουργία των νόμων της αγοράς και την κερδοσκοπία πάνω στη γη.

Ο εξευγενισμός δεν είναι μια πράξη ατομική.

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ.